

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут
бізнес-технологій «УАБС»

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ

V Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
(Суми, 19–20 листопада 2020 року)

Суми
Сумський державний університет
2020

УДК 336.71(477)
П78

Редакційна колегія:

І. О. Школьник, д-р екон. наук, проф.
(головний редактор);
І. В. Белова, д-р екон. наук, доц., проф.;
І. І. Д'яконова, д-р екон. наук, проф.;
І. І. Рекуненко, д-р екон. наук, проф.;
С. В. Леонов, д-р екон. наук, проф.;
О. В. Кузьменко, д-р екон. наук, проф.

*Рекомендовано до видання
вченою радою Сумського державного університету
(протокол № 6 від 24 грудня 2020 року)*

Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України : матеріали V Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (м. Суми, 19–20 листопада 2020 року) / Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС» Сумського державного університету. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 317 с.

Збірник містить тези доповідей учасників V Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України» (м. Суми, 2020 р.).

Розрахований на фахівців фінансової та банківської систем, керівників і спеціалістів підприємств усіх форм власності, науковців і студентів закладів вищої освіти.

УДК 336.71(477)

© ННІ БТ «УАБС» СумДУ, 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. БАНКІВСЬКА СИСТЕМА: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ 9

АГЕСНКО Д.О., БЄЛОВА І.В. РОЛЬ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	9
АЛЕКСЕЄНКО М.Д. РОЗВИТОК БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ: ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ	12
БРИЧКО М.М., ЛІТОВЦЕВА В.Є. СУСПІЛЬНА НЕДОВІРА ЯК ПРИЧИНА І НАСЛІДОК ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ У 2008-2009 РР.	14
БРИЧКО М.М. ДОВІРА ЯК МЕДІАТОР ТА МОДЕРАТОР ЗВ'ЯЗКУ ФІНАНСОВОГО ТА РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	17
ТКАЧЕНКО Д.О. МОРАЛЬНИЙ РИЗИК В СИСТЕМІ СТРАХУВАННЯ ВКЛАДІВ.....	21
ДЕЙНЕКА О.В., ГАПОНЬКО О.Ю., МОСКАЛЕНКО А.О. ІЄРАРХІЧНА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ПОРТФЕЛЬНИМ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ	25
БІЛИК Ю.Л., САВЧЕНКО Т.Г. ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ В БАНКАХ УКРАЇНИ.....	28
Д'ЯКОНОВА І.І., СІНЯГОВСЬКИЙ Ю.В. ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ БАНКІВСЬКИХ КРИЗ.....	32
ВИСОЦЬКА Я.В., БЄЛОВА І.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ФАКТОРІВ ЗНИЖЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ БАНКІВ В УКРАЇНІ.....	36
НІКОЛЕНКО Ю.В., КРИВИЧ Я.М. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПРИБУТОК БАНКУ».....	39
ДЕХТЯР Н.А., МЕЗИНКО В.А. СПОЖИВЧЕ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	41
КРУХМАЛЬ О.В., КРИКЛІЙ О.А. ВРЕГУЛЮВАННЯ ПРОБЛЕМНИХ КРЕДИТІВ БАНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ.....	44
КРИКЛІЙ О.А., МОСКАЛЕНКО А.О. ВПЛИВ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ НА ЛІКВІДНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	47
МОРДАНЬ Є.Ю., ДАВИДЕНКО Ю.С. СУТНІСТЬ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ У АСПЕКТІ ДЕТИНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	51
ЧАЛИК М.О., БЄЛОВА І.В. АНАЛІЗ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ В УКРАЇНІ.....	55
ПІГУЛЬ Н.Т., КІЧОВА В.В. ПРОБЛЕМНІ КРЕДИТИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ РЕГУЛЮВАННЯ	58
НАЛБАТ Ю.Є., АЗАРЕНКО Г.М. МЕТОДИКИ РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ.....	62
ПАВЛЕНКО Л.О., ШАЛДА А.А. ІНДИВІДУАЛЬНИЙ КРЕДИТНИЙ РИЗИК БАНКУ СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУ	65

**СЕКЦІЯ 2. «ЗЕЛЕНЬ» ФІНАНСИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СТАЛОГО РОЗВИТКУ 69**

МАРЕХА І.С., МАКАРЕНКО Т.Ю. СВІТОВІ СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНИХ
ПОДАТКІВ 69

ЛІТВІНЕНКО А.В. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ГЕНЕРАЦІЇ
ЕНЕРГІЇ З ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ 73

**СЕКЦІЯ 3. КОРПОРАТИВНІ ФІНАНСИ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА
ВИКЛИКИ. 77**

БАЛАЦЬКИЙ Є.О., НІКІТЧЕНКО Є.О. ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА..... 77

БОРОНОС В.Г., КОНДРАТЕНКО С.Д., ДЕМИДЕНКО К.Р. ПРОБЛЕМИ
ОЦІНКИ РІВНЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У
ПЕРІОДИ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ 80

ДЕХТЯР Н.А., ДЕРИЗЕМЛЯ К.В. ОСОБЛИВІСТЬ АНАЛІЗУ
ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА..... 83

БОРОНОС В.Г., ПРОСТАКОВ А.В., БИСТРОВА Г.В. ПРОЦЕС
ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК
ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ НА ЙОГО ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ 87

ЖУРАВКА О.С., МИХАЛЬОВА А.С. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ
СТАНОВЛЕННЯ РИНКУ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНИ 90

ЖУРАВКА О.С., ФЕДОРЧЕНКО В.Г. АНАЛІЗ ОСНОВНИХ СХЕМ
ТІНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ НА РИНКУ СТРАХУВАННЯ У
КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ 94

ОНІЩЕНКО М.Л., ДУТЧЕНКО О.О. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ
КОНТРОЛІНГУ..... 97

МОРДАНЬ Є.Ю., ДЕМІДОВА О.А. СТРАТЕГІЇ ФІНАНСУВАННЯ
ОБОРОТНИХ АКТИВІВ..... 100

ЗАЙЦЕВ О.В., НІКІТІН Д.В. КОНЦЕПЦІЯ НОВОГО ОПЕРАТИВНОГО
МЕХАНІЗМУ ФІНАНСОВОЇ САНАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ .. 104

ПІГУЛЬ Н.Г., КОНАШКОВА А.О. СУТНІСТЬ ТА ЕТАПИ УПРАВЛІННЯ
ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА..... 109

ПІГУЛЬ Н.Г., КУЗНЕЦОВА Є.А. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ
ЛІКВІДНІСТЮ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА 113

**СЕКЦІЯ 4. МІЖНАРОДНІ ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У
ФІНАНСОВОМУ СЕКТОРІ. СВІТОВА ФІНАНСОВА АРХІТЕКТУРА:
ВЕКТОРИ ЗМІН..... 116**

BURNAKOVA V., TROIAN M. STOCK MARKET OF UKRAINE: PROBLEMS
AND PROSPECTS FOR FUTURE DEVELOPMENT..... 116

БОРОНОС В.Г., ВІДМЕНКО Ю.В. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ СИСТЕМ 119

ЗАЙЦЕВ О.В., МАРТИМ'ЯНОВ А.С. ТОРГІВЕЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ З ЗОЛОТОМ	123
СЕМЕНОГ А.Ю., КОБЕЦЬ Ж.О. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ КРИПТОВАЛЮТНОГО РИНКУ	127
PEREDERII T., TROIAN M. REGULATION INTERNATIONAL FINANCIAL MARKETS IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION	131
КУБАХ Т.Г. МІЖНАРОДНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНИ: ОЦІНКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ	135
СЕКЦІЯ 5. ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТА ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ЗМІН.....	139
САМУСЕВИЧ Я.В., ВОРОНЦОВА А.С., КРАВЧУК Я.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАРУБІЖНИХ ПРАКТИК ЩОДО СПРАВЛЯННЯ РЕСУРСНИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ.....	139
СОЛОДУХА М. АКТУАЛЬНІ ТРЕНДИ У СКЛАДАННІ НЕФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНИМИ КОМПАНІЯМИ	143
МАКАРЕНКО І.О., СМОЛЕННИКОВ Д.О., КРАВЧЕНКО Д.О. СКОРИНГОВА СИСТЕМА ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ЗВІТІВ ПРО УПРАВЛІННЯ БАНКІВ УКРАЇНИ.....	145
КОБИЛЯЦЬКА Л., МАКАРЕНКО І.О. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВНЕСЕННЯ ЗМІН В ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ ПІДПРИЄМСТВА	148
МАРТИШКО М.С., САВЧЕНКО Т.Г. ІНТЕГРОВАНА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОЗОРОГО ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ	151
СЕКЦІЯ 6. ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ.....	156
ДЕХТЯР Н.А., АЗІМОВ К.Р. ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗМІЦНЕННЯ	156
БОНДАРЕНКО Є.К., СТЕЛЬМАХ В.С. ПОНЯТТЯ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇЇ ПРОВЕДЕННЯ В УКРАЇНІ.....	159
ТРИПОЛЬСЬКА Т.Г. ДОДАТКОВЕ ФІНАНСУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	162
КУБАТКО О.В., ДІДЕНКО І.В., ВАСИЛЬЄВА Т.А., ГРИГОРЕНКО О.В. РЕГІОНАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ ВПЛИВУ COVID-19 НА ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ: ДОСВІД УКРАЇНИ	166
ДІДЕНКО І.В. ФІНАНСОВА ІНКЛЮЗІЯ НАСЕЛЕННЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ	169
ZHUKOVA T., OTROSCHENKO L.S., LYSENKO D. DECENTRALIZATION IN SUMY: ANALYSIS OF THE BUDGETS OF THE UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES	171
ШКОЛЬНИК І.О., ЧЕРКАЙ О.О. ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ КОНТРОЛЕРІВ ПУБЛІЧНИХ РАХУНКІВ В США	174

ЛЮТА О.В., ГУЧКО І.Р. МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ: ЇХ СУТНІСТЬ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ.....	177
RYABUSHKA L., YUSIUK A. THE IMPACT OF FISCAL RISKS ON PUBLIC DEBT AND MACROECONOMIC INDICATORS	181
КОНОНЕНКО С.В. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ»	185
ТЮТЮНИК І.В., ЗОЛКОВЕР А.О., ЛЮЛЬОВ О.В., ВИСОЧИНА А.В., КВІЛІНСЬКИЙ О.С. СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ ТІНЬОВОГО СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	189
ЛОБОДІНА З.М. ВИДАТКИ ДЕРЖАВНОГО ФОНДУ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЯК ФІНАНСОВИЙ ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	192
ДЕХТЯР Н.А., ПАСЬКО К.Є. ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	196
ДЕХТЯР Н.А., ДЕЙНЕКА О.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	199
ЖУРАВКА О.С., БОСАК І.Л. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ, ЗАВДАННЯ ТА НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ФОНДУ БОРОТЬБИ З COVID-19.....	202
ФЕДЧЕНКО К.А. ЕКОНОМІЧНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ КРАЇНИ: БІБЛІОМЕТРИЧНИЙ ТА ТРЕНДОВИЙ АНАЛІЗ.....	206
РЯБУШКА А.Б., КУЛІШ О.В. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ПЛАНУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ..	210
СЕКЦІЯ 7. СУЧАСНІ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФІНАНСОВО-КРЕДИТНІЙ СИСТЕМІ	
.....	213
ГРИЦЕНКО К.Т. АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ БАНКУ.....	213
DUN V., MYNENKO S. WAYS TO USE MACHINE LEARNING METHODS FOR CREDIT SCORING.....	217
КУРОВСЬКА Ю.В., МИНЕНКО С.В. РОЗВИТОК БЕЗГОТІВКОВИХ СПОСОБІВ РОЗРАХУНКУ ТА ДОПОМІЖНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ	221
СМІЯНОВ В.А., ЛЮЛЬОВ О.В., КАЦА М.О. ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА ФІНАНСОВІ ОЧІКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	224
БРАТУШКА С.М., ЯЦЕНКО В.В. РЕГРЕСІЙНА МОДЕЛЬ ОЦІНКИ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА БАНКУ	228
PIVEN V., MYNENKO S. CRM-SYSTEMS IN BANKING: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES.....	233
ПАХНЕНКО О.М. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ СИСТЕМНОЇ ДИНАМІКИ У ФІНАНСОВІЙ ПОЛІТИЦІ ДЕРЖАВИ	236

ПЕТРЕНКО К.Ю., МИНЕНКО С.В. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ	239
OSTROVSKYI O., KOIVICHUK V., KHODTSEVA A. BUSINESS PROCESSES MODELLING FOR INFORMATION PRODUCT SALES	243
ОЛІЙНИК В.М., БРАТУШКА С.М. КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ОЦІНЮВАННЯ ПОТЕНЦІЙНОГО СПОЖИВАЧА ІННОВАЦІЙНОГО ПРОДУКТУ	247
ШРАМКО Е.В., МИНЕНКО С.В., БОЙКО А.О. REGTECH У СУЧАСНОМУ БАНКІНГУ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	251
РОЖКОВА М.С., КОЙБІЧУК В.В. СТРАТЕГІЇ АВТОМАТИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ.....	255
ЛЄОНОВ С.В., ВАСИЛЬЄВА Т.А., КУЗЬМЕНКО О.В., КУШНЕРЬОВ О.С., СКРИНЬКА Л.О. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКУ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ДОХОДІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	260
СКРИНЬКА Л.О., ГАРБАР Я.С., КУЗЬМЕНКО О.В. ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПРОТИДІЇ КІБЕРШАХРАЙСТВАМ ТА ЛЕГАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ДОХОДІВ НА ОСНОВІ МЕТОДІВ АНАЛІЗУ ВИЖИВАННЯ.....	265
РАДЬКО В.В., ДІДЕНКО І.В. ОЦІНКА ІНТЕГРАЛЬНОГО ІНДЕКСУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.....	269
ЛЕБЕДЄВА Ю.В., ДІДЕНКО І.В. BUILDING A DFD DIAGRAM FOR THE SHIPPING AND SUPPLY DEPARTMENT (PRODUCTION AND TESTING).....	272
СЕКЦІЯ 8. ФІНАНСОВИЙ РИНОК В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	275
БОНДАРЕНКО Є.К., ПЕТРЕНКО Ю.О. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ АВТОСТРАХУВАННЯ	275
БУХТІАРОВА А.Г., КОНАШКОВА А.О. АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ОСНОВИ ЗАПОБІГАННЯ ПОШИРЕННЯ СХЕМ НЕЛЕГАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ФІНАНСОВИХ ПОСЕРЕДНИКІВ	278
ВЯЛКОВА В.В., ТРОЯН М.Ю. ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ НА РОЗВИТОК ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	282
ALEKSEYENKO L., TULAI O., KOSOVYCH O. PRUDENTIAL REGULATION OF INSURANCE ACTIVITIES IN UKRAINE	285
LYSENKO D., TROIAN M. DEVELOPMENT AND ORGANIZATION OF DERIVATIVES FUNCTIONING IN THE FINANCIAL MARKET OF UKRAINE.....	289
РЕКУНЕНКО І.І., МАЛИШЕВСЬКА О.О. ВПЛИВ FINTECH НА ДАЯЛЬНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ.....	292
ДУНАЄВ М.С., ЗАХАРКІН О.О., ОТРОЩЕНКО Л.С. ANALYSIS OF THE UKRAINIAN DERIVATIVES MARKET STATE.....	296

ПЛАСТУН О.Л. ЕВОЛЮЦІЯ ЦІНОВИХ ЕФЕКТІВ ПІСЛЯ АНОМАЛЬНИХ ОДНОДЕННИХ ЦІНОВИХ КОЛИВАНЬ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ США	299
YEREMENKO O., TROIAN M. THE RELATIONSHIP BETWEEN THE GROWTH OF THE ECONOMIC FIELD AND THE DEVELOPMENT OF STOCK MARKETS	301
ПОХИЛЬКО С.В., ЄРЕМЕНКО А.О. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК МАЙДАНЧИК ДЛЯ СТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЕКТІВ....	305
КУБАХ Т.Г., БОГОМАЗ М.О. СУЧАСНИЙ СТАН ОСОБИСТОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	312
СЕМЕНОГ А.Ю., СУХОМЛИН А.А. СУТНІСТЬ ЦИФРОВОЇ ВАЛЮТИ ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ: МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ	307

СЕКЦІЯ 2. «ЗЕЛЕНІ» ФІНАНСИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

УДК 336.226.4

Мареха Ірина Сергіївна,
к.е.н., старший викладач,
Макаренко Тетяна Юріївна,
студентка,
Сумський державний університет

СВІТОВІ СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНИХ ПОДАТКІВ

Екологічні податки у тій чи іншій формі існують у всіх економічно розвинутих країнах. Необхідність екологізації податкової політики продиктована погіршенням стану навколишнього природного середовища. Більшість країн світу переорієнтовують національну фінансову систему під

впливом зарубіжного досвіду, спираючись на кращі практики «озеленення» у світовому масштабі. Звісно, ступінь ефективності реформування податкової системи передусім визначається національною специфікою та менталітетом тих суб'єктів, на кого ці реформи поширюються. Проте у глобальному плані ми вважає за необхідне виокремити три основні систем екологічних податків, які у той чи інший спосіб продемонстрували свою результативність.

Японська система екологічних податків. У порівнянні з іншими промислово розвиненими країнами Японія досягла великих успіхів в економічній сфері та науково-технічній галузі. У Японії діє прийнятий в 1970 р. закон «Про боротьбу з забрудненням атмосферного повітря». Відповідно до цього закону в країні діє система грошової компенсації власникам підприємств-емітентів за заподіяний збиток здоров'ю особам, постраждалим від забруднення. Такий закон спирається на класичні постулати пігувіанського підходу «забруднювач платить». Платежі за забруднення водою набувають в Японії форми штрафних санкцій. Величина штрафу залежить від ступеня забруднення, який визначається шляхом порівняння рівня нанесення шкоди довкіллю з екологічними стандартами. Існують платежі за забруднення атмосферного повітря шкідливими речовинами та шумом. Варто відзначити, що в Японії існують одні з найвищих нормативів по забрудненню атмосферного повітря, які перевищують аналогічні параметри інших країн в 2-3 рази [2]. Також передбачені спеціальні надбавки до платежів за небезпечні виробництва і товари, за понаднормативні викиди двоокису сірки. У 2012 році Японія ввела вуглецевий податок, мотивуючи це необхідністю участі у вирішенні світової проблеми глобального потепління клімату. Даний податок поширюється на усі види викопного палива. Як наслідок, у 2017 році викиди парникових газів в Японії знизилися на 1,2 %. Японська система екологічних податків є бінарною, оскільки представлена групою енергетичних (64 %) та транспортних податків (36 %). Податки, пов'язані з користуванням автомобілем та споживанням бензину, демонструють найвищу фіскальну ефективність (55 % та 26 %

відповідно). За ступенем екологізації податкової системи Японія посідає друге місце у світовому рейтингу Green Tax Index [5].

Американська система екологічних податків. В США в області стягування екологічних платежів існують національні особливості. Так, з природокористувачів стягуються спеціальні платежі за право забруднення атмосферного повітря, скидання стічних вод, за користування питною водою, за розміщення небезпечних та твердих відходів тощо. Також стягується плата за скидання промислових стічних вод. Розмір плати визначається кожним штатом окремо в залежності від категорії екологічної загрози. Наприклад, в штаті Каліфорнія плата за скидання токсичних стічних вод перевищує 16 тис. дол. [2]. Аналогічний принцип застосовується по відношенню до забруднення ґрунтів токсичними речовинами. Проблема побутових відходів також вирішується на рівні штатів і найбільш ефективно розв'язується в штаті Міссурі. З метою стимулювання переробки автомобільних покришок владою було запроваджено спеціальний податок у розмірі 50 центів з кожної автомобільної шини [2]. Особливістю екологічних податків в США є їхній високий рівень, що обумовлює надмірний податковий тиск на суб'єктів природокористування, а тому виробництва з високим ступенем забруднення експортують до інших країн з більш низькими екологічними стандартами та платежами. У той же час в США існує великий перелік податкових преференцій та пільг, які стимулюють економічних операторів до екологоконструктивної господарської діяльності.

У 2008 році в Канаді був введений вуглецевий податок, внаслідок чого відбулося зниження споживання палива. Так, в Британській Колумбії споживання пального скоротилося на 17,4 % на душу населення [2]. Деякі імпортовані автомобілі в Канаді обкладаються «зеленим» податком. Податок не поширюється на національні транспортні засоби та ті, які вивозяться на експорт за кордон. Існує екологічний податок на «неекологічні» товари. Податок стягується з усіх товарів в аерозольній упаковці, фармацевтичні товари,

шприці, токсичні товари тощо. За рівнем екологізації національної податкової системи США посідають перше місце у світі [5].

Пан'європейська система екологічних податків. З ідеєю екологічної реформи оподаткування виступили спочатку скандинавські країни, а потім ініціатива була підтримана іншими державами – Німеччиною, Великобританією, Італією. Особливий інтерес та широке застосування у практиці екологічного оподаткування становлять енергетичні податки як інструмент природоохоронного механізму, підвищення яких було продиктовано необхідністю зменшити викиди парникових газів, вуглекислого газу зокрема. До того ж енергетичні податки володіють високим потенціалом поповнення доходів бюджету (4,72 %) [4, с. 115].

Види екологічних податків у країнах-членах ЄС [1; 3, с. 38]:

1. Плата за забруднення водних об'єктів (Німеччина, Франція, Австрія, Фінляндія, Ірландія, Польща, Естонія, Латвія, Чехія, Нідерланди).

2. Податок на шкідливу продукцію:

2.1. Збір за утилізацію телевізорів та комп'ютерів (Німеччина, Словаччина, Литва).

2.2. Плата за продукцію, яка не відповідає певним екологічним стандартам (Польща).

2.3. Плата за продукцію із вмістом хлорфторвуглецю (Чехія).

2.4. Податок за розміщення відходів на полігонах (усі країни ЄС).

2.5. Податок на добрива та пестициди (Норвегія, Данія, Австрія).

2.6. Податок на одноразовий посуд (Бельгія, Данія, Латвія).

2.7. Податок на поліетиленові пакети (Бельгія, Данія, Угорщина, Ірландія).

3. Податок на шумове забруднення (Чехія, Німеччина).

В цілому в ЄС найбільшого поширення отримали енергетичні (77 %) та транспортні податки (19%). Податки на забруднення становлять 3 %, а ресурсні платежі складають 1 %.

Список використаних джерел:

1. Веклич О. Урахування зарубіжного досвіду екологічного оподаткування для підвищення фіскальної ефективності справляння екологічних податків в Україні / О. Веклич // Екологічне оподаткування: збірник наукових праць за результатами науково-практичних заходів; НДІ фінансового права. – К.: Алерта, 2013. – С. 128–133.
2. Каюмова Л.И. Особенности применения опыта экологического налогообложения развитых стран в России. URL : <http://www.old.fa.ru/projects/mknrsa/skireports/3/>
3. Создание рыночных стимулов к экологизации товаров. Руководство для стран Восточного Партнерства. URL : https://www.oecd.org/env/outreach/RUS_Policy
4. Яворська Н.П. Екологічне оподаткування в країнах ЄС як інструмент підвищення ефективності екологічної політики / Н.П. Яворська // Підприємництво та інновації. – 2019. – Вип. 10. – С. 114–120.
5. Green Tax Index. URL : <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2015/03/kpmg-green-tax-index-2013.pdf>